

**STUDENTSKÁ VĚDECKÁ ODBORNÁ ČINNOST (SVOČ)
2010/2011**

AUTOR: Frantalová Anna, Blažek Lukáš

NÁZEV: Dagmar Šimková – politický proces a reflexe vězeňství 50. A 60. let

OBOR: Právní historie

POSUDEK VYPRACOVAL: JUDr. Jiří Šouša jr.

---

1. Hodnocení tématu z hlediska jeho aktuálnosti, praktické použitelnosti a teoretického významu

3/3 Zdůvodnění bodového hodnocení:

Autorský tandem kolegů Frantalové a Blažka se ve své práci SVOČ zabývá politickým procesem z 50. let a navazuje tak na svou loňskou účast v právněhistorické sekci studentské vědecké odborné činnosti. Zvolené téma patří ke konjunkturním tématům poslední doby, kdy se zkoumání této otázky stalo předmětem širšího společenského zájmu. Je tedy aktuální a propojení práce s činnostmi na vědeckém semináři ukazuje, že i prakticky použitelné.

2. Hodnocení pojetí práce (systematika, logická stavba, použité metody, prameny)

4/5

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Práce má klasickou strukturu a sleduje vhodnou logickou stavbu. Poděkování by spíše mělo předcházet úvodu. Po úvodu následuje vlastní text (tato skutečnost by snad nemusela být výslovně uvedena v nadpise) zahrnující historickoprávní úvod, vlastní nalézací řízení i výkon trestu včetně pokusů o předčasné propuštění.

Jedná se o poutavě a dobře napsanou studii, která pracuje jak s běžnou, tak s odbornou literaturou, tak s archivním materiálem a dobovými normativními akty. Je poměrně rozsáhlá a jsou k ní přiloženy zajímavé a funkční přílohy, byť obvykle předmětem příloh v právněhistorické práci bývají výlučně krom materiálů statistické údaje (tabulky ad.) a další dokumenty dokládající tvrzení autorů. Některé z příloh by snad bylo možné zařadit do samotného textu. Tak příloha pojem politický proces (str. 41) by patřila spíše do úvodní kapitoly, kde by vedle historického rámce naopak patřilo uvést také základní teoretické vymezení a rozbor právních institutů, jež se v práci vyskytují. Srovnání procesů (str. 47) by se účelně hodilo do závěru. Také obrazové přílohy by se měly týkat samotného případu, nikoliv procesu jeho zpracovávání.

Na str. 6 – 7 se namísto slíbené metodiky věnují autoři spíše popisu postupu práce, rozbor zobecňující metody a metodologii v podstatě chybí, stejně jako vymezení cílů, jichž mělo být dosaženo, což stěžuje zjištění, zda autoři svá předsevzetí, proč se pustili do vědeckého počínu, naplnili, dosáhli toho, co si vytkli. Vzhledem k tomu, že reflexe vězeňského systému je skutečně jen okrajová, bylo by dobré precizovat název práce.

Mezi drobné připomínky patří upozornění na některé další tituly (Navzdory nenávisti a postě, z politických procesů 1952 - 1953, Potlačená zpráva. Zpráva komise ÚV KSČ o politických procesech a rehabilitacích v Československu 1949-

SVOČ - POSUDEK

1968, Přejde vás smích, aneb, Prokletí moci : 1948-1953. Pohled do zákulisí politických zločinů ad.) včetně kvalifikačních prací, jež byly v posledních letech na právnických fakultách obhájeny, ale také zahraniční literatura, např. "Ich habe den Tod verdient" : Schauprozesse und politische Verfolgung in Mittel- und Osteuropa 1945-1956. Ale také z oblasti vězeňství knihu Dušana Janáka, Kapitoly o československém vězeňství 1945-1955 : historické souvislosti, právní základy a politické aspekty, Opava : Slezské zemské muzeum, 2002, sborník Vězeňské systémy v Československu a ve střední Evropě 1945-1955, Opava : Slezské zemské muzeum, 2001 nebo přehledovou publikaci Aleše Kýry Způsoby zacházení s vězni v ČSR v letech 1945-1955 : přehled základních předpisů Opava : Slezské zemské muzeum : Institut vzdělávání Vězeňské služby v ČR, 2002.

Citace z popularizačních děl, např. Byly jsme tam taky, jsou až příliš časté a nabourávají autorskou koherentnost a v menší míře i vědeckou povahu práce.

3. Hodnocení formální stránky práce (jazyková úroveň, přehlednost, grafická úprava a technické zvládnutí textu)

4/4

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Práce splňuje formální standardy vyžadované u obdobných odborných vědeckých prací. Její jazyková úroveň je velmi dobrá, je uspořádaná a čtivě psaná. Překlepů je málo, např. místo účelně na str. 9 má být správně účelově. Na str. 14 „...krajské velitelstvím...“ namísto velitelství. Na str. 47 Věry Černě namísto Černé apod. Chybí některé zkratky v seznamu zkratek. Na str. 9 u Ústavy 9, května by měl být, vzhledem k použití normy v textu, celý název. Neúplná je též na str. 49 citace zákona č. 132/1968 Sb. Občas není dodržena předepsaná forma citace obecně závazných normativních aktů.

Dále by bylo dobré sjednotit čas použitý pro verba v textu, kdy občas autoři používají přítomný čas (str. 17, 52, 53, 54), většinou ovšem se správně vyskytuje perfektum. V některých případech autoři používají jednověťový odstavec či při výkladu namísto subkapitoly používají odsazení, což působí rušivě a partikularizuje text, viz např. první polovina str. 17. Na str. 10 v poznámce 7 je odkaz na dílo K.Kaplana, aniž by bylo specifikováno na které.

4. Hodnocení obsahové (věcné připomínky k textu, konfrontace s jinými možnými názory, celkové zvládnutí tématu, zhodnocení závěrů práce, do jaké míry mohou být předmětem diskuse při ústním kole)

7/8

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Ocenit je nutno především zaujetí pro téma, využití vlastního výzkumu a snahu o vlastní hodnocení a zjištění nových, dosud neznámých skutečností konkrétního případu. To vše se autorům podařilo. Poněkud výrazněji rozebrány by mohly být použité právní předpisy, resp. jejich příslušná ustanovení. Rovněž bych uvítal subtilnější analýzu či alespoň názor autorů na v kauze použité skutkové podstaty. Proč se např. nevyužilo skutkové podstaty nedovoleného ozbrojování, k němuž podle údajů na str. 13 a 14 očividně došlo. Deklarovaná reflexe třídních zájmů v právních předpisech na str. 9 není konkretizována na případu. V práci je uveden pouze příklad třídního hlediska výkladu, tj. aplikační praxe, law in action, která se od law in books přeci jen liší.

SVOČ - POSUDEK

Nepřesné je konstatování z téže věty, že v trestních zákonech byly primárně reflektovány politické zájmy. I tehdy většina skutkových podstat směřovala vůči čistě kriminální činnosti a i ze statistických údajů poměru odsouzených a osob ve výkonu trestu, jež jsou k dispozici, vyplývá, že političtí vězni tvořili i v dobách nejostřejšího režimu přeci menšinu, což samozřejmě nesnižuje negativa toho, že vůbec byli.

Určitý nedostatek spatřuji rovněž v používání spojení a pojmů bez argumentace. Např. na str. 16 se hovoří o žalobě, přitom terminus technicus pro podání k zahájení trestní věci je obžaloba. Stejně na str. 49 se hovoří o tzv. administrativní výpovědi, aniž by byla definována. Jen z kontextu textu lze dovodit, že tím autoři myslí výpověď čtenou.

Doplnit by bylo dobré i to, že prvá hlava trestního zákoníku z roku 1950 vlastně inkorporovala zákon na ochranu lidově demokratické republiky. Na str. 15 u faktu, že „...byla držena ve věznici 1 rok...“ by bylo vhodné doplnit, že šlo o vyšetřovací vazbu (to je uvedeno až na str. 16), příp. zjistit jak byla tato odůvodněna, protože dlouhá vyšetřovací vazba, a to i tehdy, když byl dotyčný osvobozen, byla v obdobných soudních řízeních spíše pravidlem.

V některých případech by hypotézy autorů (např. na str. 14 o provokaci), které zatím nemají podložené, snad pro účely rozšíření a publikace práce bylo možné zkusit ověřit v zahraničních archivech.

Přínosným by bylo, kdyby se autoři pokusili definovat exaktněji juristicky politický proces, nežli již starší vymezení K.Kaplana. K dokreslení medailonku D. Šimkové by bylo zajímavé zjistit, proč si její otec v roce 1945 sáhl na život. Konečně v některých případech by nebylo od věci, kdyby autoři komparovali dobovou úpravu s dnešní, např. možnost nahradit princip ústnosti čtením výpovědi (§211 TŘ) apod.

Domnívám, že nelze souhlasit se závěrem autorů, že pojem lidově demokratického zřízení byl prázdný (str. 37), naopak byl naplňován na základě dobového ústavního pořádku, právního řádu, aplikační praxe, ale také v nemalé míře směrnicemi a akty KSČ ve smyslu vymezení základů vládnoucího establishmentu, jenž se za pomoci tohoto pojmu upevňoval a zajišťoval jím své zájmy. Správnější by bylo říci, že šlo o široký, neurčitý pojem (podle starší terminologie o kaučukový institut), který s ohledem na tuto postupně naplňovanou obecnost bylo možné zne(vy)užít.

5. Stručně celkové hodnocení práce a celkový počet bodů¹

18/20

Závěrečný komentář:

Zkušenost obou autorů s badatelskou aktivitou se projevila na úrovni práce. Práce je velmi kvalitní, dobře zpracovaná, nedostatky v pojetí, formě a obsahu nejsou takové, aby výrazněji ovlivnily celkově pozitivní vyznění práce. Zejména vzhledem k přílohám by bylo vhodné, aby se autoři pro příště blíže seznámili s platnou právní úpravou ochrany osobních údajů.

Otázky k ústní obhajobě:

- 1. Skutkové podstaty v právních předpisech v dané kauze reflektující třídní charakter práva.**
- 2. Pojem politický proces.**

---

¹ Celkový počet bodů je součtem bodů udělených v předchozích čtyřech kategoriích.

SVOČ - POSUDEK

- 3. Vliv aplikační praxe na podobu výsledného trestu v dané kauze a užití vazby v procesech.**
-

DATUM A MÍSTO: 18.05.2011, Praha

PODPIS AUTORA POSUDKU: